

К О Н Ц Е П Ц І Я
професійної психологічної підготовки в
Національній школі суддів України

Преамбула

1. Концепція професійної психологічної підготовки в Національній школі суддів України (далі – Концепція) встановлює загальні засади психологічної підготовки суддів та інших категорій працівників системи правосуддя (далі лише – суддів), визначає її мету та головні принципи, окреслює зміст, основні форми і методи такої підготовки.

Концепція слугує методологічним базисом для розроблення методичних вимог до професійно-психологічної підготовки суддів, а також відповідних навчальних програм і курсів, окремих лекцій, вебінарів, семінарів та тренінгів, їх науково-методичного супроводження під час викладання; проведення наукових досліджень у зазначеній галузі; психологічного супроводження суддів у формі індивідуального консультування тощо.

Концепцію схвалено на засіданні Науково-методичної ради Національної школи суддів України від 15 квітня 2015 року, протокол № 1.

Розділ I. Загальні положення

2. Професійна психологічна підготовка в Національній школі суддів України (далі також – НШСУ) сприяє розвитку в особистості судді важливих професійних і моральних якостей, дотриманню етичних норм поведінки, забезпечує психологічну готовність суддів до суддівської діяльності, а також спрямована на профілактику професійної деформації та недопущення розвитку синдрому професійного вигорання серед діючих суддів.

3. В основу професійної психологічної підготовки суддів у НШСУ (далі – професійна психологічна підготовка) покладено такі принципи:

3.2. КОМПЛЕКСНОСТІ. Реалізація системи професійної психологічної підготовки через взаємозв'язок та взаємне доповнення різних форм і методів навчання.

3.3. ЗАКОННОСТІ. Побудова і функціонування системи професійної психологічної підготовки на підставі та у відповідності з чинним законодавством, відомчими нормативно-правовими актами.

3.4. ОБ'ЄКТИВНОСТІ. Застосування в процесі професійної психологічної підготовки апробованих психодіагностичних методик з високим рівнем надійності та валідності.

3.5. ПРАКТИЧНОСТІ. Вивчення та врахування індивідуальних і групових проявів психіки суддів з метою підвищення готовності до виконання обов'язків судді, підвищення ефективності суддівської діяльності.

3.6. ДОТРИМАННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ, НОРМ ПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ Й ДЕОНТОЛОГІЇ. Судді при здійсненні заходів професійної психологічної підготовки мають право на одержання інформації про теоретико-методологічні засади, форми та методи такої підготовки, а також на ознайомлення з її результатами.

3.7. КОНФІДЕНЦІЙНОСТІ. Відповідно до закону використання персональних даних суддів та іншої конфіденційної інформації (їх кодування, облік, зберігання та нерозголошення), зокрема отриманої під час психологічного супроводження суддів.

4. Професійна психологічна підготовка суддів є комплексом організаційних та навчально-психологічних заходів, спрямованих на формування й розвиток в особи високих морально-етичних та ділових якостей і навичок, а також психологічної готовності до професійної суддівської діяльності.

Метою початкової підготовки судді, у якого відсутній стаж роботи на посаді судді, є його адаптація до умов професійної суддівської діяльності, сприяння професійному та особистісному становленню судді як висококваліфікованого фахівця, спроможного ефективно виконувати від імені України покладені на нього обов'язки.

5. Професійна психологічна підготовка суддів здійснюється на основі використання у процесі підготовки суддів психологічних методів, що покликані розвивати в суддів необхідні вміння та навички, які допомагатимуть враховувати психологічні та суспільні фактори, їх вплив на роботу судді, управляти конфліктами, уникати психологічної деформації та запобігти розвитку синдрому професійного вигорання. Професійна психологічна підготовка суддів забезпечується шляхом поєднання в процесі навчання форм і методів психології, андрагогіки та педагогіки з урахуванням індивідуальних особливостей, рівня спеціальних знань, інтелекту та особистого ставлення до обраного фаху кожної особи.

6. Професійна психологічна підготовка суддів здійснюється окремим науковим структурним підрозділом Національної школи суддів України, у співпраці (за необхідності) з іншими самостійними відділами та регіональними відділеннями НШСУ.

Цей підрозділ підпорядковано проректору за напрямком діяльності в НШСУ.

Розділ II. Завдання психологічної підготовки суддів

1.2. Психологічна підготовка передбачає навчання суддів:

- психологічним прийомам і методам для уникнення та вирішення конфліктних ситуацій, забезпечення їх особистої безпеки в умовах професійної суддівської діяльності чи в повсякденному житті;

- основним прийомам саморегуляції та психокорекції, формування психологічних установок;
- готовності використовувати у професійній суддівській діяльності вміння та навички щодо забезпечення:
- основ особистої професійної безпеки (діям в умовах психологічного тиску з боку різних учасників судового процесу);
- психологічної самодіагностики і саморегуляції для нейтралізації негативних наслідків стресових ситуацій та емоційно-психологічних навантажень (особливо у складних ситуаціях).

Розділ III. Форми і методи психологічної підготовки суддів

1.3. Вибір дієвої стратегії психологічної підготовки, визначення задач та методів, прийомів і засобів, що забезпечують формування професійно важливих якостей у суддів, передбачає:

- впровадження сучасних психологічних навчальних технологій у процес початкової підготовки судді та підготовки суддів для забезпечення набуття ними необхідних знань, вмінь і навичок;
- розроблення індивідуальних програм психологічної підготовки суддів;
- психологічне супроводження суддів під час проходження ними законодавчо обумовлених видів підготовки;
- визначення рівня психологічної підготовленості суддів з метою забезпечення диференційованого підходу під час відповідної підготовки та спрямування зусиль викладачів на формування у слухачів високих морально-етичних принципів;
- поглиблене психодіагностичне та соціально-психологічне вивчення слухачів з метою визначення їх індивідуально-психологічних особливостей та мотивації для подальшого надання суддям, які не мають стажу роботи на посаді судді, допомоги в адаптації до умов суддівської діяльності, іншим суддям – у виконанні покладених на них обов'язків;
- сприяння особам, що призначені на посаду судді та в яких відсутній стаж роботи на посаді судді, професійній самоідентифікації та соціально-психологічній адаптації, суддям – до умов професійної суддівської діяльності. Розвиток у суддів навичок використання психологічних прийомів в їх роботі;
- організацію та здійснення психопрофілактичної роботи зі слухачами. За необхідності, здійснення психологічної корекції психологічних станів слухачів;
- аналіз психологічних засад виникнення у слухачів труднощів при проходженні відповідної підготовки, проблем у засвоєнні навчальної програми та причин незадовільної успішності;

- дослідження структури навчального процесу з метою виявлення психологічних труднощів на різних етапах навчання за різними дисциплінами. Створення алгоритмів оптимізації професійної психологічної підготовки для конкретних слухачів чи навчальних груп, упровадження цих алгоритмів у процес початкової підготовки судді та підготовки суддів, перевірка їх ефективності у вирішенні проблем підвищення якості відповідної підготовки;
- проведення зі слухачами психологічних тренінгів із розвитку професійно важливих індивідуально-психологічних якостей, пізнавальних, креативних та когнітивних функцій особистості;
- вивчення психологічного стану слухачів по завершенню проходження ними початкової підготовки з метою оцінки та прогнозування динаміки розвитку професійно важливих якостей;
- забезпечення високого рівня психологічної підготовленості слухачів до професійної суддівської діяльності, формування в них психоемоційної стійкості до можливих фізичних і психологічних перевантажень, вмінь діяти у складних ситуаціях та критичних умовах.